

تفکیک کلی قانون مدنی

از لحاظ مبحث و مواد

تهیه و تنظیم: مختار امامی پور

منبع: کتاب قانون مدنی

کل قانون مدنی شامل ۳ جلد و ۱۳۳۵ ماده می‌باشد. قانون مدنی در سه دوره قانونگذاری به تصویب رسیده است که از تاریخ ۱۳۰۷/۰۲/۱۸ الی ۱۳۱۴/۰۸/۰۸ به طول انجامیده است. بعد از آن تا پیروزی انقلاب اسلامی بعضی الحاقات و اصلاحات در آن صورت پذیرفته است. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نیز اصلاحات و الحاقاتی در قانون مدنی به عمل آمده است. (برای توضیح بیشتر نگاه کنید: قانون مدنی، جهانگیر منصور، نشر دیدار، تهران: ۱۳۹۰، صص ۱۵ و ۱۶)

در اینجا سعی بر آن شده است که جهت تسریع در یافتن مواد قانون مدنی به لحاظ مبحث، چارتی کلی از آن ارائه تا استفاده کنندگان از این قانون بهتر بتوانند به ماده قانونی مورد نظر خود دست یازند. امید است که مورد توجه قرار گیرد.

مبحث	موضوع	مواد مورد استناد
مقدمه	در انتشار و آثار و اجراء قوانین به طور عموم	مواد ۱ الی ۱۰

مبحث	موضوع	مواد مورد استناد
جلد اول	اموال	مواد ۱۱ الی ۹۵۵
کتاب اول	در بیان اموال و مالکیت به طور کلی	مواد ۱۱ الی ۱۳۹

ماده ۱۱	در بیان انواع اموال	باب اول
مواد ۱۲ الی ۱۸	در اموال غیرمنقول	فصل اول
مواد ۱۹ الی ۲۲	در اموال منقوله	فصل دوم
مواد ۲۳ الی ۲۸	در اموالی که مالک خاص ندارد	فصل سوم
ماده ۲۹	در حقوق مختلفه که برای اشخاص نسبت به اموال حاصل می‌شود	باب دوم
مواد ۳۰ الی ۳۹	در مالکیت	فصل اول
ماده ۴۰	در حق انتفاع	فصل دوم
مواد ۴۱ الی ۵۴	در عمری و رقبی و سکنی	مبحث اول
مواد ۵۵ الی ۹۱	در وقف	مبحث دوم
ماده ۹۲	در حق انتفاع از مباحات	مبحث سوم
—	در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر و در احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور	فصل سوم
مواد ۹۳ الی ۱۰۸	در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر	مبحث اول
مواد ۱۰۹ الی ۱۳۵	در احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور	مبحث دوم
مواد ۱۳۶ الی ۱۳۹	در حریم املاک	مبحث سوم
مواد ۱۴۰ الی ۱۴۹	در اسباب تملک	کتاب دوم
—	در امیاء اراضی موات و میازت اشیاء مباحه	قسمت اول
مواد ۱۴۱ الی ۱۴۵	در احیاء اراضی موات و مباحه	باب اول
مواد ۱۴۶ الی ۱۶۰	در حیات مباحات	باب دوم
ماده ۱۶۱	در معادن	باب سوم

—	در اشیاء پیدا شده و حیوانات ضاله	باب چهارم
مواد ۱۶۲ الی ۱۶۹	در اشیاء پیدا شده	فصل اول
مواد ۱۷۰ الی ۱۷۲	در حیوانات ضاله	فصل دوم
مواد ۱۷۳ الی ۱۷۸	در دفینه	باب پنجم
مواد ۱۷۹ الی ۱۸۲	در شکار	باب ششم
—	در عقود و معاملات و الزامات	قسمت دوم
ماده ۱۸۳	در عقود و تعهدات به طور کلی	باب اول
مواد ۱۸۴ الی ۱۸۹	در اقسام عقود و معاملات	فصل اول
ماده ۱۹۰	در شرایط اساسی برای صحت معامله	فصل دوم
مواد ۱۹۱ الی ۲۰۹	در قصد طرفین و رضای آنها	مبحث اول
مواد ۲۱۰ الی ۲۱۳	در اهلیت طرفین	مبحث دوم
مواد ۲۱۴ الی ۲۱۶	در مورد معامله	مبحث سوم
مواد ۲۱۷ الی ۲۱۸	در جهت معامله	مبحث چهارم
—	در اثر معاملات	فصل سوم
مواد ۲۱۹ الی ۲۲۵	در قواعد عمومی	مبحث اول
مواد ۲۲۶ الی ۲۳۰	در خسارات حاصله از عدم اجرای تعهدات	مبحث دوم
ماده ۲۳۱	در اثر عقود نسبت به اشخاص ثالث	مبحث سوم
—	در بیان شرطی که در ضمن عقد می‌شود	فصل چهارم
مواد ۲۳۲ الی ۲۳۴	در اقسام شرط	مبحث اول
مواد ۲۳۵ الی ۲۴۶	در احکام شرط	مبحث دوم
مواد ۲۴۷ الی ۲۶۳	در معاملاتی که موضوع آن مال غیر است یا معاملات فضولی	فصل پنجم

ماده ۲۶۴	در سقوط تعهدات	فصل ششم
مواد ۲۶۵ الی ۲۸۲	در وفاء به عهد	مبحث اول
مواد ۲۸۳ الی ۲۸۸	در اقاله	مبحث دوم
مواد ۲۸۹ الی ۲۹۱	در ابراء	مبحث سوم
مواد ۲۹۲ الی ۲۹۳	در تبدیل تعهد	مبحث چهارم
مواد ۲۹۴ الی ۲۹۹	در تهاتر	مبحث پنجم
ماده ۳۰۰	مالکیت مافی الذمه	مبحث ششم
—	در الزاماتی که بدون قرارداد حاصل می‌شود	باب دوم
مواد ۳۰۱ الی ۳۰۶	کلیات	فصل اول
ماده ۳۰۷	در ضمان قهری	فصل دوم
مواد ۳۰۸ الی ۳۲۷	در غصب	مبحث اول
مواد ۳۲۸ الی ۳۳۰	در اتلاف	مبحث دوم
مواد ۳۳۱ الی ۳۳۵	در تسبیب	مبحث سوم
مواد ۳۳۶ الی ۳۳۷	در استیفاء	مبحث چهارم
—	در عقود معینه مختلف	باب سوم
—	در بیع	فصل اول
مواد ۳۳۸ الی ۳۴۴	در احکام بیع	مبحث اول
مواد ۳۴۵ الی ۳۴۷	در طرفین معامله	مبحث دوم
مواد ۳۴۸ الی ۳۶۱	در مبیع	مبحث سوم
ماده ۳۶۲	در آثار بیع	مبحث چهارم

مواد ۳۶۳ الی ۳۶۶	در ملکیت مبیع و ثمن	فقره اول
مواد ۳۶۷ الی ۳۸۹	در تسلیم	فقره دوم
مواد ۳۹۰ الی ۳۹۳	در ضمان درک	فقره سوم
مواد ۳۹۴ الی ۳۹۵	در تأدیه ثمن	فقره چهارم
—	در خیارات و احکام راجعه به آن	مبحث پنجم
ماده ۳۹۶	در خیارات	فقره اول
ماده ۳۹۷	در خیار مجلس	اول
ماده ۳۹۸	در خیار حیوان	دوم
مواد ۳۹۹ الی ۴۰۱	در خیار شرط	سوم
مواد ۴۰۲ الی ۴۰۹	در خیار تأخیر ثمن	چهارم
مواد ۴۱۰ الی ۴۱۵	در خیار رؤیت و تخلف وصف	پنجم
مواد ۴۱۶ الی ۴۲۱	در خیار غبن	ششم
مواد ۴۲۲ الی ۴۳۷	در خیار عیب	هفتم
مواد ۴۳۸ الی ۴۴۰	در خیار تدلیس	هشتم
مواد ۴۴۱ الی ۴۴۳	در خیار تبعض صفقه	نهم
ماده ۴۴۴	در خیار تخلف شرط	دهم
مواد ۴۴۵ الی ۴۵۷	در احکام خیارات به طور کلی	فقره دوم
مواد ۴۵۸ الی ۴۶۳	در بیع شرط	فصل دوم
مواد ۴۶۴ و ۴۶۵	در معاوضه	فصل سوم
مواد ۴۶۶ و ۴۶۷	در اجاره	فصل چهارم
مواد ۴۶۸ الی ۵۰۶	در اجاره اشیاء	مبحث اول

مواد ۵۰۷ الی ۵۱۱	در اجاره حیوانات	مبحث دوم
مواد ۵۱۲ و ۵۱۳	در اجاره اشخاص	مبحث سوم
مواد ۵۱۴ و ۵۱۵	در اجاره خدمه و کارگر	فقره اول
مواد ۵۱۶ و ۵۱۷	در اجاره متصدی حمل و نقل	فقره دوم
—	در مزارعه و مساقات	فصل پنجم
مواد ۵۱۸ الی ۵۴۲	در مزارعه	مبحث اول
مواد ۵۴۳ الی ۵۴۵	در مساقات	مبحث دوم
مواد ۵۴۶ الی ۵۶۰	در مضاربه	فصل ششم
مواد ۵۶۱ الی ۵۷۰	در جعاله	فصل هفتم
—	در شرکت	فصل هشتم
مواد ۵۷۱ الی ۵۸۸	در احکام شرکت	مبحث اول
مواد ۵۸۹ الی ۶۰۶	در تقسیم اموال شرکت	مبحث دوم
—	در ودیعه	فصل نهم
مواد ۶۰۷ الی ۶۱۱	در کلیات	مبحث اول
مواد ۶۱۲ الی ۶۳۲	در تعهدات امین	مبحث دوم
مواد ۶۳۳ و ۶۳۴	در تعهدات امانت‌گذار	مبحث سوم
مواد ۶۳۵ الی ۶۴۷	در عاریه	فصل دهم
مواد ۶۴۸ الی ۶۵۳ (*)	در قرض	فصل یازدهم
مواد ۶۵۴ و ۶۵۵	در قمار و گروبندی	فصل دوازدهم
—	در وکالت	فصل سیزدهم

مواد ۶۵۶ الی ۶۶۵	در کلیات	مبحث اول
مواد ۶۶۶ الی ۶۷۳	در تعهدات وکیل	مبحث دوم
مواد ۶۷۴ الی ۶۷۷	در تعهدات موکل	مبحث سوم
مواد ۶۷۸ الی ۶۸۳	در طرق مختلفه انقضاء وکالت	مبحث چهارم
—	در ضمان عقدی	فصل چهاردهم
مواد ۶۸۴ الی ۶۹۷	در کلیات	مبحث اول
مواد ۶۹۸ الی ۷۰۸ (*)	در اثر ضمان بین ضامن و مضمون‌له	مبحث دوم
مواد ۷۰۹ الی ۷۲۰	در اثر ضمان بین ضامن و مضمون‌عنه	مبحث سوم
مواد ۷۲۱ الی ۷۲۳	در اثر ضمان بین ضامنین	مبحث چهارم
مواد ۷۲۴ الی ۷۳۳	در حواله	فصل پانزدهم
مواد ۷۳۴ الی ۷۵۱	در کفالت	فصل شانزدهم
مواد ۷۵۲ الی ۷۷۰	در صلح	فصل هفدهم
مواد ۷۷۱ الی ۷۹۴	در رهن	فصل هجدهم
مواد ۷۹۵ الی ۸۰۷	در هبه	فصل نوزدهم
مواد ۸۰۸ الی ۸۲۴	در افذ به شفعه	قسمت سوم
—	در وصایا و ارث	قسمت چهارم
—	در وصایا	باب اول
مواد ۸۲۵ الی ۸۳۴	در کلیات	فصل اول
مواد ۸۳۵ الی ۸۳۹	در موصی	فصل دوم
مواد ۸۴۰ الی ۸۴۹	در موصی به	فصل سوم

فصل چهارم	در موصی له	مواد ۸۵۰ الی ۸۵۳
فصل پنجم	در وصی	مواد ۸۵۴ الی ۸۶۰
باب دوم	ارث	—
فصل اول	در موجبات ارث و طبقات مختلفه وراث	مواد ۸۶۱ الی ۸۶۶
فصل دوم	در تحقق ارث	مواد ۸۶۷ الی ۸۷۴
فصل سوم	در شرایط و جمله از موانع ارث	مواد ۸۷۵ الی ۸۸۵
فصل چهارم	در حَجَب	مواد ۸۸۶ الی ۸۹۲
فصل پنجم	در فرض و صاحبان فرض	مواد ۸۹۳ الی ۹۰۵
فصل ششم	در سهم الارث طبقات مختلفه وراث	—
مبحث اول	در سهم الارث طبقه اول	مواد ۹۰۶ الی ۹۱۵
مبحث دوم	در سهم الارث طبقه دوم	مواد ۹۱۶ الی ۹۲۷
مبحث سوم	در سهم الارث وراث طبقه سوم	مواد ۹۲۸ الی ۹۳۹
مبحث چهارم	در میراث زوج و زوجه	مواد ۹۴۰ الی ۹۴۹ (*)
کتاب سوم	در مقررات مختلفه	مواد ۹۵۰ الی ۹۵۵

نکته ۱ (*): ماده ۶۵۳ در «قرض» به موجب قانون مصوب ۱۳۷۰/۰۸/۱۴ حذف شده است.

نکته ۲ (*): ماده ۷۰۶ در «اثر ضمان بین ضامن و مضمون له» به موجب قانون مصوب ۱۳۷۰/۰۸/۱۴ حذف شده است.

نکته ۳ (*): ماده ۹۴۷ در «میراث زوج و زوجه» به موجب قانون مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۰۶ حذف شده است.

مبحث	موضوع	مواد مورد استناد
جلد دوم	اشخاص	مواد ۹۵۶ الی ۱۲۵۶
کتاب اول	در کلیات	مواد ۹۵۶ الی ۹۷۵

مواد ۹۷۶ الی ۹۹۱ (*)	در تابعیت	کتاب دوم
مواد ۹۹۲ الی ۱۰۰۱	در اسناد سچل احوال	کتاب سوم
مواد ۱۰۰۲ الی ۱۰۱۰	در اقامتگاه	کتاب چهارم
مواد ۱۰۱۱ الی ۱۰۳۰	در غایب مقفود الاثر	کتاب پنجم
مواد ۱۰۳۱ الی ۱۰۳۳	در قرابت	کتاب ششم
مواد ۱۰۳۴ الی ۱۱۵۷	در نکاح و طلاق	کتاب هفتم
—	در نکاح	باب اول
مواد ۱۰۳۴ الی ۱۰۴۰ (*)	در خواستگاری	فصل اول
مواد ۱۰۴۱ الی ۱۰۴۴ (*)	قابلیت صحت برای ازدواج	فصل دوم
مواد ۱۰۴۵ الی ۱۰۶۱	در موانع نکاح	فصل سوم
مواد ۱۰۶۲ الی ۱۰۷۰	شرایط صحت نکاح	فصل چهارم
مواد ۱۰۷۱ الی ۱۰۷۴	وکالت در نکاح	فصل پنجم
مواد ۱۰۷۵ الی ۱۰۷۷	در نکاح منقطع	فصل ششم
مواد ۱۰۷۸ الی ۱۱۰۱	در مهر	فصل هفتم
مواد ۱۱۰۲ الی ۱۱۱۹	در حقوق و تکالیف زوجین نسبت به همدیگر	فصل هشتم
ماده ۱۱۲۰	در انحلال عقد نکاح	باب دوم
مواد ۱۱۲۱ الی ۱۱۳۲	در مورد امکان فسخ نکاح	فصل اول
—	در طلاق	فصل دوم
مواد ۱۱۳۳ الی ۱۱۴۲	در کلیات	مبحث اول
مواد ۱۱۴۳ الی ۱۱۴۹	در اقسام طلاق	مبحث دوم
مواد ۱۱۵۰ الی ۱۱۵۷	در عده	مبحث سوم

مواد ۱۱۵۸ الی ۱۱۹۴	در اولاد	کتاب هشتم
مواد ۱۱۵۸ الی ۱۱۶۷	در نسب	باب اول
مواد ۱۱۶۸ الی ۱۱۷۹	در نگاهداری و تربیت اطفال	باب دوم
مواد ۱۱۰۸ الی ۱۱۹۴	در ولایت قهری پدر و جد پدری	باب سوم
مواد ۱۱۹۵ الی ۱۲۰۶	در خانواده	کتاب نهم
مواد ۱۱۹۵ الی ۱۲۰۶	در الزام به انفاق	فصل اول
مواد ۱۲۰۷ الی ۱۲۵۶	در حجر و قیمومت	کتاب دهم
مواد ۱۲۰۷ الی ۱۲۱۷ (*)	در کلیات	فصل اول
مواد ۱۲۱۸ الی ۱۲۳۴	در موارد نصب قیم و ترتیب آن	فصل دوم
مواد ۱۲۳۵ الی ۱۲۴۷	در اختیارات و وظایف و مسئولیت قیم و حدود آن نظارت مدعی‌العموم در امور صغار و مجانین و اشخاص غیر رشید	فصل سوم
مواد ۱۲۴۸ الی ۱۲۵۲	در موارد عزل قیم	فصل چهارم
مواد ۱۲۵۳ الی ۱۲۵۶	در خروج از تحت قیمومت	فصل پنجم

نکته ۱ (*): ماده ۹۸۱ و تبصره آن در «تابعیت» به موجب اصلاحی مصوب ۱۳۷۰/۰۸/۱۴ حذف شده است.

نکته ۲ (*): مواد ۱۰۳۶ و ۱۰۳۹ در «خواستگاری» به موجب قانون مصوب ۱۳۷۰/۰۸/۱۴ حذف شده است.

نکته ۳ (*): ماده ۱۰۴۲ در «قابلیت صحی برای ازدواج» به موجب قانون مصوب ۱۳۷۰/۰۸/۱۴ حذف شده است.

نکته ۴ (*): ماده ۱۲۰۹ در «حجر و قیمومت (کلیات)» به موجب قانون مصوب ۱۳۷۰/۰۸/۱۴ حذف شده است.

مبحث	موضوع	مواد مورد استناد
جلد سوم	ادله اثبات دعوی	مواد ۱۲۵۷ الی ۱۳۳۵
—	ادله اثبات دعوی	مواد ۱۲۵۷ و ۱۲۵۸

کتاب اول	در اقرار	مواد ۱۲۵۹ الی ۱۲۸۳
باب اول	در شرایط اقرار	مواد ۱۲۷۴ الی ۱۲۵۹
باب دوم	در آثار اقرار	مواد ۱۲۷۵ الی ۱۲۸۳
کتاب دوم	در اسناد	مواد ۱۲۸۴ الی ۱۳۰۵
کتاب سوم	در شهادت	مواد ۱۳۰۶ الی ۱۳۲۰
باب اول	در موارد شهادت	مواد ۱۳۰۶ الی ۱۳۱۴ (*)
باب دوم	در شرایط شهادت	مواد ۱۳۱۵ الی ۱۳۲۰
کتاب چهارم	در امارات	مواد ۱۳۲۱ الی ۱۳۲۴
کتاب پنجم	در قسم	مواد ۱۳۲۵ الی ۱۳۳۵

نکته ۱ (*): مواد ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ و ۱۳۰۸ و ۱۳۱۰ و ۱۳۱۱ در «موارد شهادت» به موجب قانون مصوب ۱۳۶۱/۱۰/۰۸ و ۱۳۷۰/۰۸/۱۴ حذف شده است.

راهنمایی:

- ۱- کل کتاب به سه جلد تقسیم شده، که هر جلد در جدول مخصوص به خود گنجانده شده است.
- ۲- بعضی از تیتراها، تیترا اصلی بوده، که قسمت‌های بعدی زیرمجموعه آنها تلقی می‌گردند که برای راهنمایی بهتر ترتیب تیترا اصلی تا فرعی و فرعی تر بصورت زیر آمده که سعی شده است فونت هر کدام جداگانه در نظر گرفته شود تا خواننده بهتر بتواند از آن استفاده نماید:

جلد ← کتاب ← قسمت ← باب ← فصل ← مبحث ← فقره ← اول/دوم/...

- ۳- بعضی از سطرها بدون قید مواد مخصوص به خود گنجانده شده‌اند. این سطرها، جزء تیتراهای اصلی نبوده، همچنین فرعی تر از آنان نیز وجود دارد که مواد مخصوص به این تیتراها در فرعی‌های بعدی مشاهده می‌گردد و برای جلوگیری از سردرگمی خواننده سعی شده از دوباره نویسی مواد در این سطرها خودداری شود.